

роботи працівників соціальних служб з перерахунку коштів населенню з особливими потребами;

– необхідно підняти на якісно новий рівень механізм планування надходжень податку на доходи фізичних осіб. Методика його прогнозування, хоча й розроблена на законодавчому рівні та подекуди застосовується місцевими фінансовими органами під час розрахунку його очікуваних значень, утім не відповідає вимогам часу [4, с. 80].

Крім того, вагомою ділянкою роботи в частині мобілізації податку на доходи фізичних осіб є податковий контроль, а тому сьогодні повинні бути спрямовані зусилля органів фіскальної служби на ефективність і результативність податкового контролю. В даному контексті, на нашу думку, необхідно:

– поліпшити боротьбу з незаконним ухиленням від сплати податків і нелегальною мінімізацією податкових зобов'язань;

– активізувати роль попереднього документального контролю і підвищити фінансову та адміністративну відповідальність за результатами виявлених правопорушень;

– цілеспрямовано відбирати для проведення документальних перевірок найбільш частих порушників податкового законодавства.

Література:

1. Письменний В.В. Перспективи впровадження в Україні прогресивної форми оподаткування доходів фізичних осіб / В.В. Письменний // Вісник Львівської державної фінансової академії. – 2009. – №17. – С. 40–48.

2. Ставки оподаткування доходів фізичних осіб в деяких країнах освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://excitingfinance.com>.

3. Небильцова В.М. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні в порівнянні зі світовим досвідом / В.М. Небильцова, Н.В. Остапенко // Наукові праці НУХТ. – 2012. – №44. – С. 196–203.

4. Письменний В.В. Планування надходжень податку на доходи фізичних осіб / В.В. Письменний // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – №2. – С. 80–89.

Пачковська Мар'яна Іванівна

Студентка групи ФУПОМ-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Лободіна З.М.

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Одним із ключових елементів бюджетної системи будь-якої країни є місцеві бюджети, які виступають дієвим інструментом впливу на соціально-економічний розвиток.

Основні засади формування надходжень та здійснення витрат місцевих бюджетів регламентуються численнями нормативно-правовими актами – Конституцією України, Бюджетним кодексом України, Податковим кодексом України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» і т. д.

Незважаючи на численні спроби удосконалення Бюджетного кодексу України, у вітчизняному бюджетному законодавстві наявні суперечності та неточності у визначенні видів бюджетів, зокрема і місцевих. Так, у частині першій статті 5 Бюджетного кодексу України зазначено, що бюджетна система складається з державного та місцевих бюджетів. У частині другій цієї ж статті у складі місцевих бюджетів виокремлюють бюджети місцевого самоврядування.

Законодавець до місцевих бюджетів відносить бюджет Автономної Республіки Крим (який доцільніше було б назвати республіканським), обласні, районні бюджети, бюджети місцевого самоврядування, а до бюджетів місцевого самоврядування – бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад [1], що суперечить Конституції України. В основному законі держави зазначено, що обласні та районні ради, у розпорядженні яких перебувають обласні та районні бюджети відповідно, представляючи спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ і міст, належать до органів місцевого самоврядування. Це дає підстави включати обласні та районні бюджети до складу бюджетів місцевого самоврядування і виділяти у складі бюджетної системи, крім державного бюджету, або місцеві бюджети, або бюджети місцевого самоврядування.

Місцеві бюджети виконують такі основні функції:

– функція створення місцевого фонду коштів (у ході реалізації цієї функції відбувається мобілізація грошових коштів, розпис запланованих доходів і видатків з дотриманням положень бюджетної класифікації);

– розподільна функція, яка зумовлена тим, що у бюджетних відносинах, які завжди виступають у вигляді правовідносин, беруть участь майже всі учасники суспільного виробництва; за допомогою бюджету кошти розподіляються між розпорядниками та отримувачами цих коштів;

– функція використання зібраних коштів на визначені завдання і мету, тобто відповідно до цільового призначення;

– контрольна функція за рухом бюджетних ресурсів – реалізується безпосередньо на всіх стадіях бюджетного процесу [5].

Проведемо моніторинг виконання місцевих бюджетів України за доходами та видатками. Про роль місцевих бюджетів в розвитку регіонів та бюджетній системі держави свідчить їх частка у ВВП та показниках зведеного бюджету держави (рис. 1 та 2).

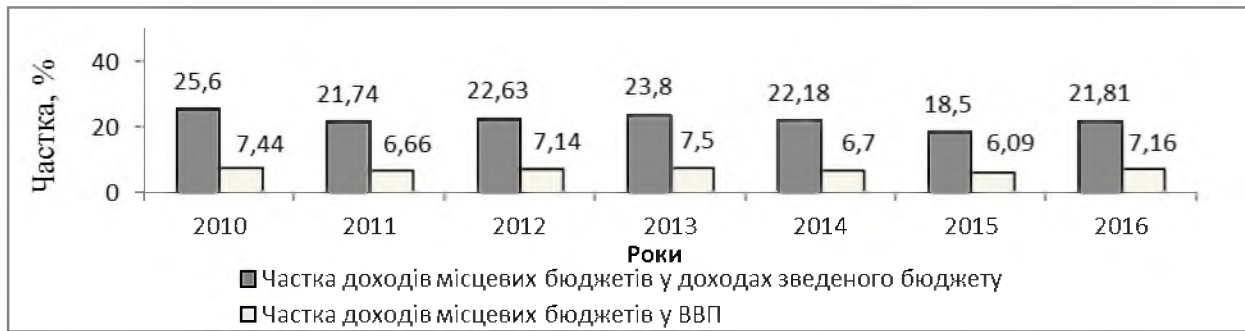

Рис. 1. Динаміка частки доходів місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) у ВВП та доходах зведеного бюджету у 2010-2016 рр., %*

* Побудовано та розраховано автором на основі даних [3; 4].

Частка доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у структурі доходів Зведеного бюджету України у 2016 р. знизилася на 3,79% порівняно із 2010 р. і склала 21,81% та у ВВП – на 0,28% і у 2016 р. становила 7,16%. Така тенденція свідчить про зниження частки ВВП, яка безпосередньо (омінаючи Державний бюджет України) надходить у розпорядження органів місцевого самоврядування.

У 2016 р. частка видатків місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у ВВП порівняно із 2010 р. збільшилася на 0,49% і становила 14,53%, а у видатках зведеного бюджету – зменшилася на 0,55% і становила 41,44%.

Перевищення частки видатків місцевих бюджетів у ВВП над часткою доходів у ВВП свідчить про те, що джерелом фінансового забезпечення повноважень органів місцевого самоврядування поряд із доходами місцевих бюджетів є міжбюджетні трансферти з державного бюджету і їх роль постійно зростає [4, с. 31].

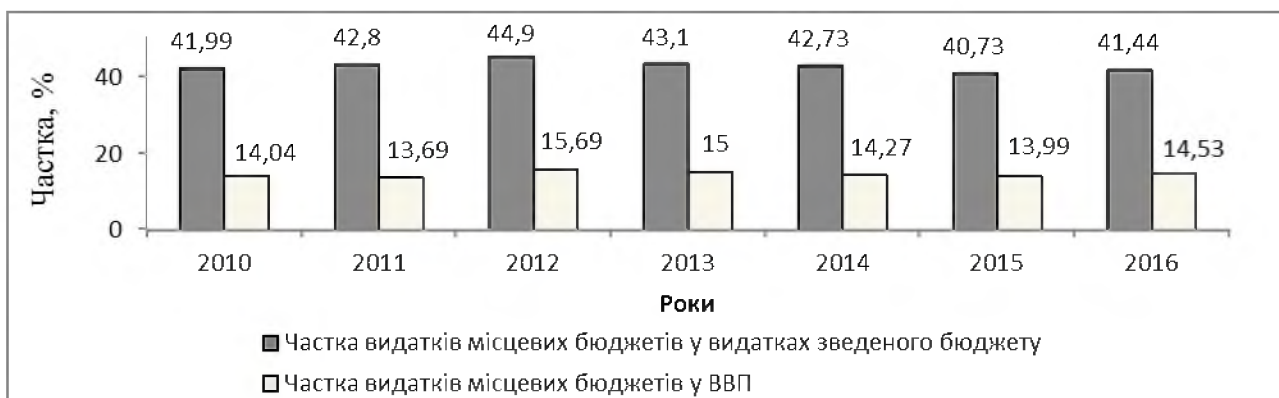

Рис. 2. Динаміка частки видатків місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) у ВВП та видатках зведеного бюджету у 2010-2016 рр., %*

* Побудовано та розраховано автором на основі даних [3; 4].

Показником високого рівня децентралізації вважається частка місцевих видатків на рівні більш як 45% загальнодержавних видатків, середнього рівня – 30–45%, а низького рівня – менш як 30%.

Необхідність продовження бюджетного реформування в державі підтверджується, зокрема, й показниками середнього рівня децентралізації за видатками. Так, якщо коефіцієнт децентралізації видатків у 2013 р. був 43,1%, 2014 р. – 42,73%, 2015 р. – 40,73%, то в 2016 р. відповідний показник склав 41,44%. Тобто можна вести мову про перші позитивні здобутки бюджетної реформи у напрямку децентралізація коштів.

Отже, активний вплив місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток регіонів можливий лише у тому випадку, якщо органи місцевого самоврядування сформулюють достатній обсяг фінансових ресурсів, якими зможуть розпоряджатися в межах своїх повноважень, та ефективно використовуватимуть мобілізовані бюджетні кошти відповідно до пріоритетів бюджетної політики на місцевому рівні.

Література:

1. Бюджетний кодекс України №2456-VI від 08.07.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Експрес-випуски Державного комітету статистики України «Валовий внутрішній продукт та валовий внутрішній доход України» за 2010–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Звіти про виконання Державного та місцевих бюджетів України за 2010–2016 рр. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.

4. Лободіна З. Бюджетна система України: проблеми функціонування та перспективи вдосконалення / Лободіна З. // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2015. – Вип. 3. – С. 29–42.

5. Музика-Стефанчук О.А. Декілька нарисів про місцеві бюджети в зарубіжних країнах / О.А. Музика-Стефанчук // Науковий вісник Академії муніципального управління: [збірник наукових праць]. Серія «Право». – 2010. – №1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_pr/2010_1/12.pdf.

Пілець Наталія Зіновіївна

Студентка групи ДСБФз-21

Науковий керівник – к.е.н., доцент Квасниця О.В.

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ МЕТОД ПЛАНУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

На сьогодні в умовах обмеженості бюджетних ресурсів, одним із пріоритетних завдань для всіх учасників бюджетного процесу є питання